

Біноміали в англійській мові та специфіка їх вживання

I. V. Khrin

Університет імені Григорія Сковороди у Переяславі, Переяслав, Україна
Corresponding author. E-mail: irina_kozachenko1989@ukr.net

Paper received 17.10.20; Accepted for publication 30.10.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-240VIII71-06>

Анотація. У зв'язку з розширенням сфери вживання біноміалів у сфері реклами та бізнесу, дані специфічні вирази залишають доволі не дослідженим явищем в англійській мові. З'ясовано, що «біноміал» – це сполучення двох слів, або двох фраз, що належать до однієї граматичної категорії, несуть певне семантичне навантаження та поєднуються сполучником. Визначено, що критерієм класифікації біноміалів є їх лексичне значення та приналежність до певної частини мови. Серед біноміалів можна виділити наступні типи: синонімічні; антонімічні – складені із службових частин; безсполучникові – із вживанням однакових слів тощо. *Синонімічними* називають біноміали, які складаються з близьких за значенням слів та виконують функцію доповнення і підсилення. *Антонімічні біноміали* підкреслюють різницю між об'єктами, явищами чи поняттями. *Безсполучниковими* називають стійкі словосполучення, в яких сенс висловлювання ніяк не залежить від сполучників.

Ключові слова: біноміали, класифікація, фразеологія, семантичне значення, стійкі слово утворення.

Англійська мова має надзвичайно багату, але дуже своєрідну фразеологію.

Дослідженням фразеологізмів в англійській мові та мові перекладу, зокрема біноміалів, займалися багато лінгвістів, а саме: О. Арсентьєва, Р. Зорівчак, А. Коуї, Р. Миньяр-Белоручев, Я. Рецкер та інші [5]. Перші згадки використання біноміалів належать до часів Давньої Англії. Як зазначає Роберт Д. Фалк, біноміали вживались в поезії та прозі, відображаючи стилістичні особливості двох родів, ставали їх зв'язними елементами [7].

Метою статті є дослідити та розкрити особливості вживання біноміалів в англійській мові.

Фразеологією вважається сукупність усталених зворотів та висловів, властивих мові. Існують такі різновиди фразеологічної системи:

- фразеологічні єдності;
- зрощення;
- сполуки;
- ідіоми.

Особливий інтерес становлять біноміали. Сфера їх вживання все більше розширюється, а особливо це стосується реклами та бізнесу. Проте, в англійській мові специфічні вирази – біноміали, залишаються доволі недослідженим явищем. Біноміали належать до класу фразеологізмів – сталих виразів, що мають певне переносне значення та незмінні за будовою. Зважаючи на специфіку цих стійких словосполучень, слід наголосити на складності їх перекладу. Найбільш виразними риторичними та ритмічними біноміалами мовознавці вважають ті, які були використані староанглійським автором Доном Чапменом. Твори Д. Чапмена характеризуються визначальними рисами староанглійського стилю мови і є масивом структурних і семантичних конфігурацій, що досягається використанням саме біноміалів [4].

На жаль, немає чіткого і повного визначення терміну «біноміали». Так, мовознавець Т. Бондаренко вважає, що «біноміал» – це сполучення двох слів, або двох фраз, що належать до однієї граматичної категорії, несуть певне семантичне навантаження та поєднуються сполучником [1]. Дослідниця називає біноміалами парні іменники, прикметники, дієслова, прислівники, прийменники, в залежності від того, з яких

частин мови складається біноміал. Наприклад, bread and butter – парні іменники; on and off – парні прийменники; slowly but surely – парні прислівники; kill or cure – парні дієслова) [2].

Спираючись на мовознавчі дослідження, узагальнюючи інформацію, можемо говорити, що біноміали – це стійкі словоутворення, які побудовані з повторенням кількох слів, пов'язаних між собою сполучниками або прийменниками різних видів та мають окреме цілісне значення.

Критерієм класифікації біноміалів є їх лексичне значення та приналежність до певної частини мови. Серед біноміалів можна виділити наступні типи:

- синонімічні;
- антонімічні – складені із службових частин;
- безсполучникові – із вживанням однакових слів тощо [3].

Синонімічними називають біноміали, які складаються з близьких за значенням слів та виконують функцію доповнення і підсилення. У спілкуванні вони слугують для підкреслення та виділення точки зору, часто зустрічаються в фольклорних творах та неформальній формі бесіди. Наприклад, clean and tidy – чистота і порядок; safe and sound – цілий і неушкоджений; done and dusted – вдало завершено; short and sweet – по суті; neat and tidy – акуратний і охайний; wear and tear – життєві перипетії; far and wide – вздовж і впоперек.

Біноміали з неповних синонімів

Peace and quiet — тиша і спокій
First and foremost — перш за все
Pick and choose — бути розбірливим, вибагливим
Rest and recreation — відпочинок і розваги
Leaps and bounds — дуже швидко, стрімголов
Null and void — втратив законну силу, недійсний
Heart and soul — усіма фібрами душі
Plain and simple — просто і зрозуміло
Clean and tidy — чистота і порядок
Safe and sound — цілий і неушкоджений
Done and dusted — вдало завершено
Short and sweet — по суті
Neat and tidy — акуратний і охайний
Wear and tear — життєві перипетії
High and dry — відстає від життя

Salt and pepper — не розлий вода
Live and learn — вік живи — вік учись
Far and wide — вздовж і впоперек
Loud and clear — чітко і ясно

Антонімічні біноміали підкреслюють різницю між об'єктами, явищами чи поняттями. Їх основу становлять порівняння чи поєднання непосредованого, а саме: hill and dale – гори та долини; life or death – питання життя і смерті; ups and downs – злети та падіння; more or less – більш-менш; give or take – плюс-мінус; days and nights – цілодобово, безперервно.

При побудові біноміалів використовується зіставлення службових частин. Слід зазначити, що дослівний переклад цього типу біноміалів неможливий, інакше вираз не має значення. До таких належать: down and out – в безпорадному стані, банкрут; here and there – зрідка, місцями; back and forth – вперед і назад; out and about – бути не вдома; on and off – час від часу, іноді; in and out – туди-сюди, вперед-назад.

Біноміали, що складаються з антонімів

East to west — в одному напрямку
Cops and robbers — козаки-розбійники
Days and nights — цілодобово, безперервно
Win or lose — пан або пропав
Hill and dale — гори та долини
Give and take — компроміс, обмін люб'язностями, думками, жартами

High and low — скрізь
Mom and pop — сімейний
Life or death — питання життя і смерті
Black and white — чорно-білий
Pros and cons — за і проти, плюси та мінуси
Make or break — вирішувати долю
Ups and downs — злети та падіння
Rain or shine — за будь-якої погоди
Dos and don'ts — що можна і чого не можна
Sooner or later — зрештою
More or less — більш-менш
Give or take — плюс-мінус

Now and then — від часу до часу, іноді, часом, періодично

Безсполучниковими називають стійкі словосполучення, в яких сенс висловлювання ніяк не залежить від сполучників. Відмінною особливістю є схоже звучання частин біноміалів. У списку таких утворень: take it or leave it – або так, або ні; never ever – ніколи в житті; willy nilly – волею-неволею, helter skelter – недбалість, легковажність, метушня.

Біноміали, де слова пов'язані не сполучником and

Back to front — шкереберть, задом наперед
Take it or leave it — або так, або ні
Slowly but surely — тихіше їдеш, далі будеш
All or nothing — пан або пропав, все або нічого
Sink or swim — де наше не пропало
Sooner or later — зрештою, рано чи пізно
More or less — більш-менш, приблизно

Floor to ceiling — від підлоги до стелі
Tit for tat — зуб за зуб, око за око
Never ever — ніколи в житті
Willy nilly — волею-неволею, мимоволі
Helter skelter — недбалість, легковажність, метушня

Back to front — шкереберть

Виділяють *біноміали із вживанням однакових слів*. Вони часто виражають поступовість і повторюваність, деякі відіграють роль вставних слів в реченнях. До них належать: again and again – неодноразово, знову і знову; little by little – мало-помалу, потроху; wall to wall – від стіни до стіни; measure for measure – око за око, зуб за зуб; neck and neck – на рівних; step by step – крок за кроком; all in all – в загальному. Слід зауважити, що переклад виразів не може бути дослівним.

Біноміали, де слова повторюються

Again and again — неодноразово, знову і знову
Little by little — мало-помалу, потроху
Horror of horrors! — тихий жах!
Wall to wall — від стіни до стіни
Measure for measure — око за око, зуб за зуб
Bit by bit — крок за кроком, поступово, потихеньку
Day in, day out — день у день
Time after time — не раз, постійно
Live and let live — сам живи й іншим не заважай
Neck and neck — на рівних
Step by step — крок за кроком
All in all — в загальному

Біноміали зі службових частин мови

Down and out — в безпорадному стані, банкрут
Here and there — зрідка, місцями
Back and forth — вперед і назад
Out and about — бути не вдома
To and fro — в різні боки, вгору і вниз
On and off — час від часу, іноді
In and out — туди-сюди, вперед-назад
All in all — в результаті
By and by — незабаром

За умови дослівного перекладу біноміалів втрачається їх сенс. Наприклад біноміал: «on and off» – перекладається «час від часу», але дослівно це – «ввімкнути та вимкнути». Буквально сприймаючи вислів, багато хто пов'язує його з технікою чи швидкою зміною певних явищ. Не знаючи значення біноміалу, може виникнути проблема, що призведе до нерозуміння мовлення. Проте, зрозумілим є переклад слогану «step by step» – «крок за кроком», «here and there» – зрідка, місцями; має цілком достовірний український відповідник «тут і там».

Отже, біноміали є своєрідним лексичним явищем англійської мови. Це, дійсно, цікавий та унікальний мовний феномен, який під час перекладу втрачає буквальный сенс і сприймається як цілісний вислів, а не окремо частинами. Знання фразеологічних одиниць забезпечить цілковите розуміння мови та підвищення рівня володіння мовою, ерудиції, комунікації тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко Т. «Classroom Strategies and Activities for Building Learner's Mental Lexicons» Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов". Київ, 2012.
2. Бондаренко Т. Біноміали в англійській мові та їх переклад на українську мову [електронний ресурс] / Т.Бондаренко. – Режим доступу: <http://e1aajfpeds8ay4h.com.ua/pages/view/490>
3. Біноміали в англійській мові: детальна добірка з перекла-

- дом [електронний ресурс] / Олена Полотняна. – Режим доступу: <https://grade.ua/uk/blog/binomialy-v-anglijskom-yazyke-detalnaya-podborka-sperevodom/>.
4. Зорівчак Р.П. До методології вивчення фразеологічних одиниць у контрастивних дослідженнях // Нариси з контрастивної лінгвістики. К., 1979. 236 с. – Режим доступу: http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/3Ukrainska_biobibliografij_a/17_Zorivchak.pdf.
 6. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів, 2008. 221 с.
 7. Joanna Koraczuk, Hans Sauer. Binomials in the History of English: Fixed and Flexible. Cambridge University Press, 18 с., [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?id=rM8oDwAAQBAJ&pg=PA18&lpg=PA18&d>.
 8. Baker M. In Other Words / Mona Baker. London, New York: Routledge, 1992. 317 p.
 9. Bhatia V. Cognitive structuring in legislative provisions / V. Bhatia // Language and law / Ed. J. Gibbons. London: Longman, 1994. P. 78–90.
 10. Bolinger D. L. Binomials and pitch accent / D. L. Bolinger // Lingua. 1962. № 11. P. 33–44.
 11. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / David Crystal. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 489 p.
 12. Gustafsson M. Binomial expressions in present day English / M. Gustafsson. Turku: Turun Yliopisto, 1975. 123 p.
 13. Hatzidaki O. Part and Parcel: A Linguistic Analysis of Binomials and Its Application to the Internal Characterisation of Corpora: unpublished PhD thesis. Birmingham: The University of Birmingham, 1999.

REFERENCES

1. Bondarenko T. «Classroom Strategies and Activities for Building Learner's Mental Lexicons» Materials of the VII international scientific-practical conference «Modern approaches and innovative tendencies in teaching foreign languages». Kyiv, 2012.
2. Bondarenko T. Binomialy in English and their translation in Ukrainian [Electronic resource]. Access mode: <http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/pages/view/490>.
3. Binomialy in English: detailed examination with translation [Electronic resource]. – Access mode: <https://grade.ua/uk/blog/binomialy-v-anglijskom-yazyke-detalnaya-podborka-sperevodom/>.
4. Zorivchak R.P. To the methodology of phraseological units in contrastive researches. Scetches of contrastive linguistic.. К., 2009. 236 с. – Access mode: http://library.lnu.edu.ua/bibl/images/Vudanna_WEB_pdf/3Ukrainska_biobibliografij_a/17_Zorivchak.pdf.
6. Zorivchak R.P. phraseological unit as a translation category. Lviv. 2008, 221p.

Binomials in English and specifics of their using

I. V. Khrin

Abstract. Due to the expansion of using binomials in advertising and business, these specific expressions leave a fairly unexplored phenomenon in the English language. It has been found that binomial" is a combination of two words or two phrases that belong to the same grammatical category, carry a certain semantic load, and are connected by a conjunction. It is determined that the criterion for classification of binomials is their lexical meaning and belonging to a certain part of speech. Among the binomials are the following types: synonymous; antonyms - composed of service parts; unconnected - with the use of the same words, etc. Synonymous are binomials, which consist of words close in meaning and perform the function of complement and amplification. Antonymous binomials emphasize the difference between objects, phenomena, or concepts. Unconnected are stable phrases in which the meaning of the statement does not depend on the conjunctions.

Keywords: binomials, classification, phraseology, semantic meaning, stable word formation.